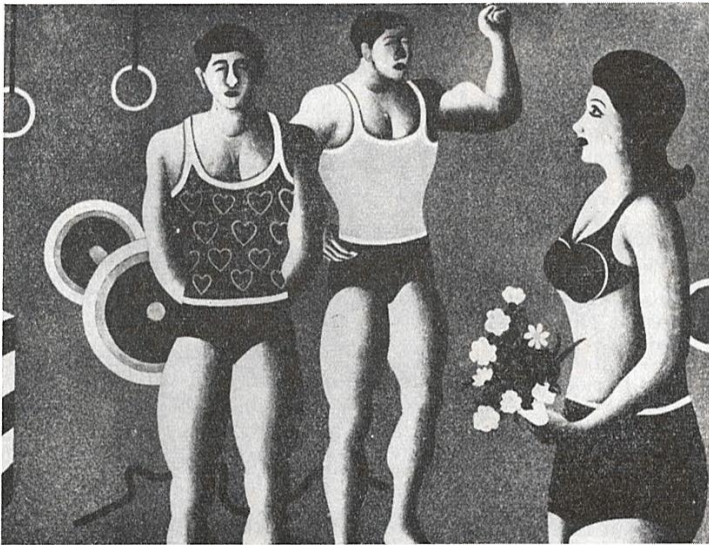

DEČACI

Sakrila sam se bila tako dobro da nisam mogla sama sebe naći.

Sedim sama satima nad praznom hartijom, a u meni vlada kaos. Sedim za Vašim bivšim pisanim stolom, na Vašoj bivšoj stolici, u Vašoj bivšoj sobi. Zašto? Teško je priznati promašaj neke namere koja se dugo radala i izgledala opravdana. Sada je shvatam kao poročni pokušaj obmane.

Možete li mi oprostiti? Neke, naizgled naivne promene koje sam unela u ovu kuću, sada mi se svete. Vaši dečaci su dve male divlje zveri. Glože se preko mene, teraju me da učestvujem u njihovim igrama, ali ja se nisam opredelila ni za jednog od njih. Bili su mi simpatični kada sam došla, puni energije prvih dana, a onda sam nazrela da me mogu uplašiti. Ponavljaju iste rečenice, gestove, umaraju me lutka-igrama koje priređuju u predsoblju, progone me. Izlazim da ih više ne gledam i ne slušam.

Obilazim istinu. Vi to shvatate, zar ne? Pa, evo! Pronašla sam Vaše knjige! Zašto ste ih skrivali? Ne znam šta da mislim posle ovoga. Kažete da sam kolebljiva. A šta se može misliti o čoveku koji ima dve biblioteke? U policama sam naišla na knjige koje sam i očekivala, prepoznala sam Vaš ukus, osetila sam mesta koja su ostala ulegnuta od Vašeg kažiprsta. Mislila sam da ste me pustili u sebe da ljubopitljivo pretražujem. Koristila sam se Vašom popustljivošću bez trunke uzdržanosti. On je tu, govorila sam sebi, treba otkriti što se više može u njegovom dečastvu, mladosti, treba saznati sve detalje iz života tog čoveka, jer ja sam zato ovamo došla.

Da li ste mi se narugali puštajući me među ove zverčice, da li ste me smatrali za dete poput Vaših sinova? Osećam se prevarenom. Naišla sam Vaše knjige, knjige u tajnom skloništu. Kada sam otvorila taj sanduk, bila sam samo

radoznala. Kada sam otvorila prvu knjigu i pročitala Vaše ime u uglu prve strane, nisam verovala da su to zaista Vaše knjige. Ukus podsvesti? Izživljavanje mladičkog doba? A ne mogu da se ne podsetim da su i one knjige u policama kupovane takođe u Vaše mladičko doba. Šta sada da mislim? Da li je trebalo da okrenem glavu i izgubim se kada sam ih otkrila? Ne, nisam bila sposobna za takvu ravnodušnost. Rećete da sam licemerna. Pregledala sam ih brzo, ovlaš samo, ali i to mi je bilo dovoljno da me zapanji. Kada ste sakupili sve ovo? Šta ste mislili onda?

Pošto ovih dana nisam čitala Vaša pisma, sklonila sam se ovamo da to učinim. Možda i ona imaju duplikate u Vašoj podsvesti. Ostavila sam ih neotvorena povrh te »zabranjene« literature, ako se jednom vratite, tu ćete ih naći. Laktove sam stavila da leže onako kako sam mislila da ste i Vi Vaše držali. Zatvorila sam oči i zaspala.

Prostorija u kojoj sam nije velika, južni i severni zid su obojeni belo, istočni i zapadni zidovi su dve ploče mutnog stakla kroz koji se ne nazire dnevna svetlost, to zaključujem po tome što je svetlost koja dopire s druge strane uvek iste jačine.

Haljine su mi tamne, volela bih da obučem nešto belo, ali ne smem razgovarati sa svojim susedima za drugim stolovima. Ispred mene, na stolu, je mala mašina koja obavlja ceo dan jedan te isti posao, nije joj potreban nikakav pogon, meni se tako čini. Ja samo sedim i gledam je, ne znam da li sam joj vrsta kontrolora ili ona čuva mene. Sjajni klipovi se okreću brzo i tanke niti, možda svilene, motaju se u klupčad koja upadaju u jednu cev i dalje me se ne tiču. Posao nije naporan. Verovatno su me ovde postavili pretpostavljajući da mi neće biti teško da samo buljim u mašinu. S vremenom na vreme pritisnem dugme na kojem piše »kontrolor« i tada on dođe, obično mahne glavom u znak odricanja bilo kakvog kvara ili smetnje, potapše me po ramenu i ode. Zašto zovem kontrolora? Ne znam. Nije mi dosadno. Ne treba mi ničije društvo. Ipak ga zovem. Ne znam ni kako izgleda, on ulazi samo malo sa strane u moje vidno polje, odrečnim odmahivanjem glave. Da, poznat mi je i dodir njegove ruke po ramenu.

Hranu dobijamo uvek u isto vreme. To su tri vrste kaše, različitih boja, u jednom četvrtastom tanjiru, podeljenom na tri pravougaonika. Jedem prvo kašu iz srednjeg dela, ona ima najprivlačniju boju.

Probudio me šum spolja. Brzo sam zatvorila sklonište sa Vašim knjigama i dohvatila sa police jednu »dozvoljenu« knjigu. Na staklenoj ploči koja pokriva pisaci sto, vidim odraz svog lica. Da li je vreme izobličilo moje čelo i učinilo ga ružnim? Vidim dve koščate izbočine iznad obrva i slutim da sam, sledeći uporno tragove vaše mladosti, poprimila vaš napregnuti izraz lica. Umorna sam.

Učinila sam ono što ste mi preporučili. Potražila sam posao u biblioteci. Prevara! Tamo sam naišla jednog poluludog starca kojeg bi trebalo negovati. Nisam dobrodušna i pobežoh. Potom sam radila kod vaše rođake koja ima paralizovanu devojčicu. Devojčica je bila divan učenik. Privukla me njena volja za učenjem, ne njeno stanje. Čitala sam joj knjige koje sam mogla sama odabrati. Trudila sam se da ne posmatram njene ruke koje su mrtve ležale na bočnim naslonima kolica. Noge su joj bile stalno pokrivene i njih nisam mogla videti. Ruke sam joj ponekad opažala i protiv svoje volje. Devojčica bi se sa strahom u očima zagledala u moje lice i očekivala reakciju. Pokušavala sam da odvojim pogled od njenih ruku i da se ne odam. Moje ruke su bile žive, okretale su stranice knjige, prinosila sam njenim usnama čašu sa sokom, moje ruke su učinile da se osećam neprijatno pred tim malim stvorenjem. Ona je živa jednim delom sebe, a prinudena je da vuče svoje mrtve organe, da ih svakodnevno gleda. Da li ona mrzi svoje ruke? Ne bih Vam smela više pisati o njoj, potpuno sam nemoćna, a nemoći se ne smem predavati.

Sretah jutros Vašeg oca. Pitao me koliko sam napredovala. Nisam umela da odgovorim. U čemu bih mogla napredovati? Došla sam sa ciljem da vidim mesto gde ste živeli, Vi ste me pustili ovamo da biste se oslobodili moje radoznalosti, Vaši dečaci su me dočekali kao kraljicu, Vaš otac je shvatio od svega toga po malo.

Gledam fotografije koje leže po fiokama. Prikazuju vas mladeg no što sam zamišljala da ste ikada bili. Smešno, zar ne? Zaboravila sam da ste bili mladi. Ja sam Vas srela kada ste već bili onakvi kakvi ste i danas. Ovdje vidim Vaše mlado lice u mnogo poza, vidim izraze koji su mi strani, možda su i Vama danas, vidim neodmerene, srdačne gestove kojima grlite prijatelje, na jednoj slici naročito srdačno grlite svoju majku. Moje ruke, ruke paralizovane devojčice, ruke Vašeg oca, ruke Vaših dečaka, Vaše ruke. Fotografije su mi Vas pokazale mladog, mladeg no što sam ja sada, onda u mojim godinama. Da li biste da smo bili istih godina...

Kod Vaše rođake sam prestala raditi prvog septembra. Devojčica je bila teško obolela od zapaljenja pluća. Ironije li, ta paralizovana devojčica, koja je i ovako mogla samo glavu pomerati bez napora, mogla se nazvati novim bolesnikom. Umrla je petog septembra. Sahranjena je šestog septembra.

Idem. Još ne znam kuda ću. Volela bih da dobijem neki miran posao. Ponudili su mi posao u jednoj fabrici, gde bih mogla samo da stojim osam sati pored stalno pokretne trake sa koje bih skidala staklene kugle i stavljala ih na drugu traku koja leži na višem nivou od prve, a kreće se u suprotnom smeru. Ja nisam ni za jedan drugi posao i moraću prihvatiti taj koji traži od mene samo rutinsko pomeranje ruku. Kada bih morala razmišljati radeći neki posao, ne znam kakvu bih zbrku izazvala. Ja nemam ni želje da radim nešto komplikovanije.

Dani do petnaestog septembra su mi dugi. Nemam šta da pakujem, nemam sa kim da se pozdravim, nisam nijednom otišla na grob devojčice. Ponela sam, bez Vašeg dopuštenja, nekoliko otrcanih filcanih lutkica, (da li su bile Vaše?) i onu fotografiju na kojoj ste sa majkom. Ne znam kada ću Vas videti. Čujem da ste rešili preduzeti jedan dugi put radi svojih istraživanja. Avaj, novinske vesti su vrlo štute! Vaši dečaci su mi opet dragi, pošto odlazim. Dodirujemo se rukama dok se kartamo i podilazi me prijatna jeza. Obojica imaju isti miris znoja, sličan Vašem. Večeras polazim. Moje pismo će ostati ovde da prenosi, pošlaće Vam ga dečaci ujutro.

(Odlomak)